

Latweefchu Awises.

Nr. 16.

Zettortdeenâ 16. Aprili.

1859.

Awischnu - sinnaas.

Wahzsemme. Lai nu kahds fakka kas buhs ar to karru no ka wiffa Ciropa bihstahs. Schoodeen Awises stahsta schâ, riht' tâ. Weenas stahsta nu wifs melus un pohsts, ohtrâs atkal nu wifs irr balts un labs. Bet kâ Aprita mehnesi ar laiku. Tê puhfch no seemela itt bahrgs — tē atkal no deenas-widdus lehnigs. Tē dranko, tē faulite spihd. Pa schahm 7 deenahm tâpat bijis ar karrasinnahm. Stahstija nupat, Gistreikeris karru peeteikfchoht Sardinjerim — un taggad pastahsta, ka Gistreikeris lehnakâ prahtâ palizzis un meera sinnahm wirfrohka. Kâ tad tâ! Tamdeht ka tee zitti leeli waldineeki to karru ne gribb, un puhlejahs, zil ween spehdamas meeru pasargahht. Gudro jaunus meera padohmus un eet weenam, eet ohtram wirfu, lai klausa, darbodamees lai fanahk us Kongressi (taggad fanahk atkal Karlsruhe), kur scho leetu tad zerre islihdinaht. Gistreikeris ne gribbejis nahkt, jo fakka: neeki buhs! Til to leetu tur wilzinahs man par flahdi. Jo es us karru gattaws, bet Napoleonam wehl dauds kas jafataisa. Tamdeht labbaki tuhdat fahkt. Kad nu tee zitti gribb, lai Gistreikeris fuhtha sawu weetneeku us Kongressi, tad schis fazzijis: Ja! Suhtischnu, ja Sardinjeris sawu karraspehku atlaisch mahjâs un Napoleons apfohlahs meerigi stahweht. Turprettim Sardinjeris fakka: Tas ne eet? Es tas masais lai saldatus atlaischnu un tas leelais Gistreikeris, kas ar sawu leelo nikno spehku stahw pee pascheem rohbescheem, lai tur paleek kâ bijis? To ne drihtstu darriht. Pa tam Napoleons sawas walstis Awises islaidis grahmatu, pasauli ar wallodu meerinadams un Wahzsemneekus labbinadams, lai netizz ka gribboht scheem uskriht. Tilkai gribboht, lai Italeefscheem, no Gistreikereem apspeestem, nahktu lab-

bakas deenas. Bet Wahzsemneeki no ta pirma leela Napoleona pamahziti, fakka: ja lapsa kuhminfch pehz zahkeem tihko; tad teem par draugu tairahs, un scheem peeglaudahs. Tapehz Wahzsemmes Awises taggad no tam ween runna, lai tahs 38 Wahzsemmes walstis atmett wiffu eenaidu un starpibu, lai firfnigi wiffi saweenojahs, us karru wiffu steigfchus fataisa, ka buhtu gattawi Gistreikerim paligâ eet, tâ ka Sardinjeris un Spranzis schim uskriht Italiâ. Jo ja Italiâ Gistreikerus salausihis, tad Napoleons til tuhdat gahsifees us Wahzsemmi un panemfchoht tai Heines uppi. Bet ja wiffi waldineeki weenâ prahtâ flaidri teiftu: tâ ka karru fahzi, mehswiffi lohpa tew krittifim wirfu; tad nemeerazehlejam japaleek kluffu. Til tahlu nu gan wehl naw, bet to gan jaw dsird, ka Gistreikeris un Pruhfis, — kas muhscham leeli draugi naw bijusch, bet allasch katram sawa galwa, — taggad fahk fa-eet weenâ prahtâ; arri schis deenâs Gistreikeru Keisera raddineeks nofrehjis us Berlini, ar Pruhfi isrunnatees un Berlinê ar leelu gohdu usnemts tappis. Pa tam leelee waldineeki par meeru gahdadami, Gistreikeri peerunnajusch, un schis nu tâ teizis: Suhtischnu us to Kongressi sawu weetneeku, bet papreeksch lai wiffas waldischanas, kas us karru tairahs, apfohlahs zeeti, ka itt wiffas sawu karraspehku atlaidihis un sawus karras leetas weddihs atpakkat magasihnes. To praffa. Redsehs ko zitti teiks. Tâ rahdahs, ka Napoleons ar to gan buhs ar meeru, jo schis lihds schim allasch teizis, un pee tam paleek, ka nebuht us karru wehl ne effoht fahzis fataisstees, bet tilkai karrasleetas, leelusgabbalus, fuggus un eerohtfchus leekoht us pawiffam jaunu un labbaku mohdi pahrtairfcht. Ja nu us karras fahkschanu ne effoht neko fataisfjis, tad winnam nekas arri ne effoht ja-atstahj; Gistrei-

keris un Sardinjeris us karru gan effoht gattawi, schis nebuht. Tad lai nu schee tà darra. — Tà nu eet ar wahrdeem! Bet ar darbeem zittadi, jo wiffi 3 til steigchus ween fawedd karru-leetas un Gistrei-keris jo deenas jo leelu karru-spehku fakrahj Italia un ir Wahzsemneeki atmohstahs un fahl dohmaht un runnaht ka karru-spehks buhs jataisa gattawo. Zerre ka isdohfees fa-azinaht tohs weetneekus us Kongressi, Aprili beidsiht un tad — par meeru runnaht. Lai Deewo palihdsj.

Rihgà 6tà Aprili. Ar andeli taggad eet knappi. Struhgas wehl naw atnahkufchas ar jaunu prezzi, jo augfchdaugawà Kreewusemmè wehl effoht seema, un atkal no sweschahm semmehm ne drihft kaupmanni pirkt un prezzi apstelleht, bihdamees no ta karru, kas gaidams. Tamdeht lehts tirgus.

Behterburgà fahl no jauna taifihht to leelo kummediu nammu kas ar ugguni aisgahjis. Tai-fihhs wehl leelaku un labbaku, kas makfahchoht 9 fimts tuhft. rubelus. Tai-fihhs us parradu un par 33 gaddeem to ismaksahs ar to, kas eenahks ar kummediu rahdischanahm. Kewas uppè Merzi wehl til stipri leddus, ka drohfschi brauz no Beh-terburgas us Kronstatti pa leddu.

Kreewusemme. No mallu mallahm raksta, ka Kreewu semneeki atstahj brandwihna dserfchanu ne speesti, bet pafchi ar labbu prahtu. Woi no firds naw japreezajahs? — z.

Bee Betschures, us Widsemmes rohbeschahm, nesenn kahds Jggaunu semneeks jaunu kaupmannu no Werras pilfata effoht noschahwis, gribbedams tam 200 rubelus fudr. panemt, fo tas klahht neffajis! Ne-isdewees.

No Wladimires Gubernements Kreewusemmè raksta, ka pehz Behterburgas un Masflawas Gubernementim effoht Wladimires Gubernementi wairak to daschadu pabrihku; jo pehrn tur effoht pawiffam 906 pabrihki bijufchi, no kurreem 207 pilfatòs un 699 us semmehm. Tais 906 pabrih-ks effoht pehrn pawiffam 49 tuhft. 647 strahd-neeki strahdajufchi, un par 23 milj. 139 tuhft. un 446 rubl. fudr. daschdaschadas leetas patai-fitas.

Berlinè wihrs kahds, kam wahrds Rohns, kas weenà brihdi proht diwejadus swahrkus tai-fihht, prohti leelus schlahpwwahrkus, fo lungi rihtòs usgehrbj mahjäs, proht tas azzumirkli par jaukeem mohdes swahrkeem, fo lungi ballès eedami uswelk, un fo par „prakku“ fauz, pahwest. Un no schihs prakkas atkal garrus swahrkus, — un tas irr taifniba, un naw nekahdi melli. Tu eesaukfees to dsirdedams: „Nu tas tad buhs ihsts burwis!“ Tà ne brahl! bet tiklai gohdigs skrohdera meisteris, kam gudra galwina. Wiasch effoht teem leeleem garreem swahrkeem ihpafchas pedderes peetaifijis. Kad tahs pafpeesch, tad azzumirkli garree swahrki pah ihseem mohdes swahrkeem ar garru asti pahwehreschahs preeksch tawahm azzim, ka kummedijanta raufis par rohschu krohni. Nu kamdeht es tewim, lassitajs to stahstu? Tu jaw ne schlahpwwahrkus rijà, neds prakku zeemà eedams uswelzees; bet nefa fawus kohfchus pellekus swahrkus, kas rijà, bas-nizà un zeemofchanà labbi deesgan isfkattahs? Tit tamdeht es tewim lassitajs to stahstu, gribbedams tewim rahdiht, ka pafaulè deenu par deenu jo gudra un mahzita paleek, un daschdaschadas skunstes un eeriktes isdohma un pafaulè jo weeglu to dsihwi padarra. Tadeht ne fauzi to tuhliht par „burwi,“ kas tewim nefaprattigas leetas rahda. Burwi pafaulè nebuht naw. Wifs, kas pafaulè no zilwekeem noteek, lai arri tawahm azzim jo ne faprohtams rahditohs, tàpat pehz kahrta teek isdarrihts, ka kad tu no klutscha gabbala apparatus rittenus istaifitu, un kallejs no dseljscha kahrtes smalkas leetas.

Belgias semme. Gentes pilfata fullainis kahds gribb ugguni ar sehwekhozinu eewilkt; bet tawu nelaimi! kohzinsch luhst un eeskramba bischki pirktam ahdu, un us to skrambu uskriht ta filla wos worus ugguns. Pirktis fahl pamt, un pampumis eet arween tahlak lihds pehz wiffu meesu pahreem un ohtrà deenà irr fullainis noht. Nemeet aktiau no teem nelaimigeem, giptigeem sehwe-ka kohzineem!!

Sprantschi taggad us Enlanti ikgaddus wairak wiffu pantus aisweddoht. Pehrnt tee jau kah-

dus 200 milj. pautu Gulantè un tikpat arri Belgias semmè effoht eeweddufchi. Eskur leeli pautu ehdeji!

Parisè 1859tà gaddà tappfchoht dikti leeli dfeedaſchanaſ fwehtfi fwinneti, pee furrachm 175 beedribas faweenofchotees. Teiz, ka buhſchoht pawiffam 6919 mahziti dſeedataji kophà. Tur buhſkupla jauka meldina. E. F. S.

• Redſ kahdi wiltineeki!

Breefſch kahdeem 10 gaddeem dſihwoja Gulantè Eſcheſteres pilſatà baggats kaupmanniſ. Schim wajjadſeja weenreiſ uſ tuweju pilſehtu andeles labbad aiſjaht. Uſ zekka breeſmigs pehrkoniſ uſnahze un tik ar leelu ſteigſchaniſ warreja lihſi frohgam notift. Tur arri wehl zittuſ zekka laudiſ atradde, kaſ arri niſna laika labbad bij eemukkuſchi. Geſahtumà gan wiſſi no breeſmiga pehrkoniſ runnaja, bet pehz par daſchadachm leetahm iſrunnajuſcheeſ, beidſoht arri par ſpohkeem un nomirruſchu garreem wallodu uſnehme. Gan wiſſi zitti ſchihm leetahm ne tizzeja, bet weenſ wezzigſ un prahwiſ wihrſ, kaſ ar ſihku prezzì — kà pee mumiſ Schihdi — apſahrt ſtaigaja, ſazzija: Juhs tahdaſ leetaſ ne ſaprohtat. Kahdſ ſtudente wajzaja: Woi juhs gan tizzat, ka nomirruſcha gaſſ war zilwekam rahditeeſ? „Kà nu nè,“ atbildeja prezzineekiſ, „un ja gribbat, tad arri warru jumſ katrà brihdi to rahdiht. Studentſ waigſ no duſmahm kà gaita ſekſte noſarka. Bet wezzaiſ leelu naudaſ malku no kabbatas iſwilziſ un to uſ galdu ſweeſdamaſ ſazzija: „Schè irr 50 rubl. kaſ leel 50 pretti? Eſ winnuſ gribbu paſpehleht, ja eſ jumſ eekſch ſtundaſ laika kaut kahdu no juhſu draugeem rahdiht ne warru; un ja to paſihſtat, tad atwehlat, lai wiſſch juhs nobuſſcho. Wiſſi reiſneeki weenſ ohtru uſluhkoja, bet ſtudente ſazzija: 50 rubl. man gan naw, bet ſchè irr 5; tohſ dohdu ar preeku; jo ſinnu, ka ne paſpehleſchu. Parahdeet mannu draugu Spranzi Willeru, kaſ preefſch 3 gaddeem uſ Ameriku brauzoht noſlihke. „Ar to ne eſmu meerà,“ ſazzija wezzaiſ prezzineekiſ, un gribbeja ſawu naudu atkal kabbatà eebahſt. Tad weenſ no reiſneekeem ſazzija: Eſ dohdu 4 rubl.; ohtrſ: eſ 5; treſchaiſ: eſ 3 u. t. j. pr., un drihſ

bij 50 rubl. ſameſti un ſtudentim rohkàſ eedohti. Pehrkonſ bij pahrgahjiſ un laiſ itti mihligiſ un jaukſ palizziſ. Wiſſi nu gribbeja, lai prezzineekiſ nelaika garru rahdoht. Noſpreede dahſà eet, fur maſſ namminiſ ar lohgu un durwim. Studente eegahje namminà, uſlikke uſ galdinu tinti, ſpalwu un papihri; durwiſ no ahrſpuffeſ aiſflehdſe. Wezzaiſ prezzineekiſ nu ſauze: „Kaſ kahpi no juhraſ witaem ahrà?“ Studente atbildeja: Redſu miglu pee lohga. Wiſſi zitti ſkattitaji itti neko ne redſeja. Tad wezzaiſ ar kahju 3 reiſ pee ſemmeſ zirte un jautaja, woi nu ko ne redſoht? Studente atbildeja: Migla paleek par zilweku; winnam galwa ar leelu drahnu apſegta. „Woi irr bail?“ praſſija wezzaiſ. Naw wiſ, atteize ſtudente. Tad wezzaiſ ſawu galwu ar rohkahm ſakampis, blaſwa: „Nomirriſ draugs, rahdeeſ ſtudentim tà, kà tu dſihwiſ bijiſ. „Ko nu redſat?“ Zilwekſ nahk klahtaku, nemm drahnu no galwaſ nohſt; kaſ irr gan Spranzi Willerſ. Winſch eet pee galda un rakſta ſawu wahrdu. „Woi wehl naw bail?“ Iſgu laiku nekahda atbilde, tad ſauz: Naw wiſ bail. Tad wezzaiſ ſauz: Eij nelaika gaſſ un ſkluhpiſ ſcho netizzigu. Studente breeſmigi blaſwe un kleeſe: Glahbeek, glahbeek! wiſſch nahk man klaht un gribb manni nofert. „Steidſateeſ winnam paligà,“ tà wezzaiſ ſazzija: eſmu gan winnejiſ, bet ne gribbu winna naudu; lai ſchi reiſe winnam peeteek ſchi pamahziſchana uſ preefſchu no tam ſargateeſ. Atflehdſe durwiſ un ſtudenti atradde kà lihki pee ſemmeſ guſkam. Maſa ſihmite — fur kaſ wahrdeſ Spranzi Willer bij uſrakſtihtſ — ſtahweja uſ galda. Tikko ſtudente atjehdſahſ, praſſija wiſſch, fur kaſ breeſmigaiſ burwiſ effoht palizziſ, kaſ winnu tik neſchehligi effoht mohzijiſ. Bet prezzineekiſ bij aiſbehdſiſ un ſtudente kà ahra prahtà ſkrehje par leeljekku winnam paſſak. Ohtrà deenà dabbuja ſinnaht, ka tiklabb prezzineekiſ kà arri ſtudente abbi blehſchi kophà bija, kaſ uſ weenu rohku ſamettuſcheeſ reiſneekeem naudu iſkrahppe. Prezzineekiſ itti nebuht ne warreja nel. garru atſaukt un ſtudente kà arri wiſſi zitti laudiſ no tam neko ne redſeja. Tà eet teem, kaſ mahnuſ aplam tizz! — —

Smeektu stahsts.

Mahte kuffuli no zeema pahnesdama eedewe to sawam leelakajam dehlinam fazzidama: „Nu Ansin, tu tal buhfi gohdigs pee isdallifchanas ohtram brahlim?“ — An sis: „Nu kas tad tas irr gohdigs — memm?“ Mahte: „Tas irr gohdigs, mans dehlin, kas ohtram leelaku gabbalu allasch dohd.“ — An s: „Tà! nu tad lai Jahnihts irr gohdigs.“

C. F. S.

Tahs mißklas usminneschana kas 13tá Xri.

Ta wihra wahrds irr „Ratrs.“

Sluddinaschanas.

Gesck Kruschlalna muischas tohy weena kappele labbu jaunu jakes-sunna lehti pahrdohta. 3

J. Krafft.

Wiffadas prifchas ustizamas dahrsu-sehklas warr dabbuht pirkt:

Mispüttè	pee	kohpmanna	funga	C. Wiednera,
Leepajà	"	"	"	H. Meiera,
Wentspillè	"	"	"	Zella,
Saldè	"	"	"	Wirkawa,
Talsè	pee	Registratora	funga	Mahna.

Tapat wiffadas sortes fahypostu un fakiu stahdu, så arri kohlus no wisseem auglu-kohfeem warr dabbuht pirkt Mispüttè pee ffunstes dahrsneeka Henninga un beedra. 2

Libds 600 puhru islaffiti kartuppeki preeksch sehklas, no augligas un agrakas sortes, tohy pahrdohti eeksch leelahm un masahm dallahm eeksch Chrnestes muischas pee Kuldigas. 5

Ta pee Krohna Sallasmuischas peederriga masa muischa Mahlekals ar 50 puhraweetahm arramas semmes eeksch katre trescho lauku, irr no 23 fcho Aprili schi gaddà us 10 gaddeem us renti isdohdama. Skaidrakas sinnas isdohd ta Sallasmuischas waldifchana pee Zehlobstattes, fur arri weena mohderefchana no 50 flauzamaahm gohwim us renti isdohd. 1

Muischas waldifchana.

Keepajà libds 11. April atnahf.: 34 fuggi un isgabj. 34. Mihgà libds 4. April atnahf.: 63 fuggi un isgabj. 14.

B r i h w d r i e k k e h t .

No juhrmassas-gubernements augstas waldifchanas puffes: Collegienrath G. Blaesé, Censor. Zeligawà, taf .14 Aprilli. 1859. No. 60.

No Dohbeles pagasta teefas teel wiffi tee, kas sawas praffifchanas pee tabs konkurser mantas ta islikta fainmeeka tabs zitfabrtigas M u h r u m u i s c h a s taggadin Jaun = S e s s f a was T i h l e m m mahju, wahrda Janua Dimsa eeksch to wifswehlaku noliftu isflehg-fchanas un usdohsfchanas terminu peeteilufsches un sawas praffifchanas rittigi peerahdijusch, usaizinati, pee sandeschanas sawas praffifchanas schein tanni 19. Maifi f. g. peeteilufsches un webrà nemt, kas tabkati eeksch schibscetas pehz tiffumeem tiks isdarrihts. 2

Dohbeles pagasta teefa tanni 18tá Merzi 1859. (S. W.) Teefas wezzakais H. Thielmann. (Nr. 233.) Teef. sribw. Rag.

No Dohbeles pagasta teefas tohy wiffi parradu deweju un parradu nehmeju ta islikta P e h t e r w a l d e s Skraiju mēschafarga J u n d r i k k a L e h p a, — par furra mantu parradu deht konkurser spreesta, — usaizinati ar sawahm praffifchanahm un peedohfchanahm, — diwilt mehneschu starpa un wifswehlaki eeksch to noliftu isflehg-fchanas un usdohfchanas terminu tanni 14tá Maija f. g. libds pulstien 3 pehzpufschdeenas scheinan peeteilufsches, ar to peedraudeschannu, fa wehlaki tee parradu deweji netiks wairs klausiti, un tee parradu nehmeji ar dubbultu maffu tiks strahpeti. 3

Dohbeles pagasta teefa tanni 18tá Merzi 1859. (S. W.) H. Thielmann, teefas wezzakais. (Nr. 229.) Rag, teefas sribweris.

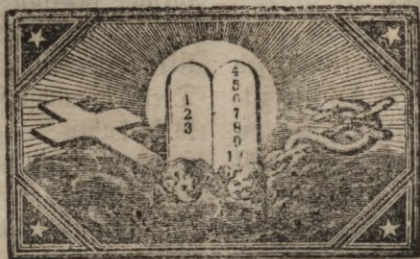
Us pawehleschannu tabs Keisera Majestetes, ta patwaldineeka wiffas Kreemu walfts u. t. j. pr. tohy no Zeligawas pilskata Magistrates teefas, us to ihstenu mantineeku ta nomirruscha fullaina Kabrka Kaspera Neumanna luhgfschannu wiffi tee, kam kahdas taifnas parradu-praffifchanas pee tabs mantas schi nomirruscha Kabrka Kaspera Neumanna buhtu, — usaizinati, libds 31mo Juli deemu f. g. pee Zeligawas Magistrates teefas peeteilufsches un sawas praffifchanas flaidri pehz liffumeem peerahdiht; ja ne, tad isflehgs schahs parradu-praffifchanas us to gruntes-gabbalu Nr. 97, kas stahw Zeligawas Schajà pilskata-swartali, furra parradi eeksch scho usaizinaschannu ne irr libds eeflehgiti; — jo pehzal, tad ta wirfu teikta 31ma Juli deena f. g. buhs pahrgahjuse, tad newcens parradu praffitajis wairs netiks peenemts, nedf klausihts, bet tahdus par wehlu peeteilufsches parradus usluhfohs så isdissfuskus. 3

Zeligawà Raktuhst tanni 24tá Merzi 1859 Nr. 1871.

Uwifchu

Basnizas

Nr. 16.

peeliffums.

sinuas.

1859.

Zannas sinuas.

No Birschu muifchas. 1857tâ gaddâ Augusta mehnesi zeenigam Birschu muifchas rentes-
 fungam von Rautensfeldt ar ugguni aisgahje 13 eh-
 kas, stary schahm arri ta leela dsihwojama ehka,
 kas nupat wehl tif branga un jauka bij uskohpta.
 Stahde bij leela un affaras birre redsoht, kâ pa
 pahri stundu laiku par pelneem palikke dauds gaddu
 puhlinfch un fweedri. Ugguns zehlahs laidarâ,
 woi nu ar ne- apdohmigu pihpetaju wainu, woi
 zaur teem sehwekohzineem, ar to laudis aplam ne-
 apdohmigi dsihwo. Ar Deewa palihgu par teem
 diwi gaddeem zittas ehkas jau ustaisitas atkal un
 arri kunga dsihwojama ehka fcho waffaru usbuh-
 weta tã, ka us ruddeni warrehs atkal dsihwoht eef-
 schã. Bet raug, ka tas Kungs no jauna atkal
 peemefle ar ugguni nè, bet — ar kruffu. 7tã Juli
 pehz maltites fazehlahs melni un balti padebbefchi,
 pehrkons duhze mallu mallahm, padebbefchi no stip-
 ras aukas dsihiti ahtri un tif semji strehje, ka bij
 jadohma tee pee preeschu gallotneem peedurfees. Tã
 leetus sahze liht, no pirma galla ne zil leelã, bet
 drihs nonahze tihri balts uhdens un kruffa nahze
 lihds schnahkdama, krahkdama ar gabbaleem masu
 kartupeku leelumã. Warreet gan dohmaht, lassitaji
 mihlee, ka semmes kohpeji ar behdahm un firds-
 sahpehm kruffas zekku pa winnu laukeem eeraudsija.
 Zeeniga Rautensfeldta kunga jo brangi rudsi, kas
 jau gullejufchi weldi, meefchi tif brangi, ka Deews
 lai dohd wisseem semmes kohpejem, un dahrsã wifs
 gluschi nosists un tapat zitteem fainneekem arri.
 Stahde atkal leela un Deews lai teem peemekleteem
 lautineem palihds to pazeest, lai teem dohd stipru
 tizzibu, ka Deews labbi darra, to darridams, un
 lai teem rahda, ka Winsch tapat mahf fwehtihf at-
 kal, ka Winsch sohdijs. Ar Samu baggatu Dee-

wa fwehtibu lai Winsch atmakfa Birschu muifchas
 pagastam, kas labbã un gohdiga firdi paglabbajis
 feptita baufla wahrdu: mums buhs Deewu bihtees
 un mihleht, ka mehsh fawam tuwakam winna mantu
 palihdsam wairoht un pasargahf. Laudis nahze ar
 pulku zeeniga kunga rudsu lauku noplaut, lai nosistas
 wahrpas ne sahft dihdsin un puin. Bij fanahkufchi
 tif dauds laudis, ka par weenu deenu buhtu noplaf-
 wufchi lauku, kas 300 puhru weetas leelumã, ja
 leetus ne buhtu darbu aislawejis. Tã nu Deews
 ar kruffu rahdijs fawas rohkas spehku un ar lau-
 dim, mihligeem palihdsfetajem, fawu fwehtu Deewa
 wahrdu spehku. B. L.

Teschenes pilfatinã, Gistreikeru walsti, bija
 23schã Maiji leelu leela preeka deena, kur tuhffto-
 scheem zilweki pahf eelahm fwehtku drehbã isgehr-
 buschees kã uhdens juhã wilnoja. "Nu kas tad
 teem bij par fwehtkeem?" "Tee fwehtija to deenu,
 kur tee preeksch 150 gaddeem pirmu Lutteru bas-
 nizu gattawu dabbuja un eefwehtija, un taggad
 fchi Luttera basniza wehl teem ta weeniga tai pil-
 fatã." Schi gohda deenã effohf pahri par 50
 Luttera mahzitajem no mallu mallahm fabraukufchi,
 un wairaf kã 3000 zilweki fanahkufchi fcho preeka
 deenu par gohdam Deewam pateikdami noswinneht.

Annowerẽ eefsch Leelchneenes (Wahzsemme)
 26tã Aprili Lutteru mahzitajs, Fah tos wahrda,
 fawu 100 gaddu dsimideenu preezigi noswehtija.
 Annoweres Rehnineene wezzam firmgalwim dikti
 jauku lehntrehflu tiklusi taihst. No winna 12
 behrneem tiklai wehl weens dehs to tai jaukã de-
 nã apfweizinaja. Behrnu beheni, raddi un draugi
 to ar mihlestibas seedeem appufschfoja un tam dauds
 laimes wehleja, un to deenu faldã preekã nowad-
 dija. 100 gaddi irr leels un jauks muifcha gab-
 bals, to rettais tiklai atfneeds. E. F. S.

Basnizas Gulanté.

(Slattées Nr. 15).

Tahdòs krehflòs wiffi us weenu benki fehseh, jeb arri tam wifsaplahrt benki eetaifiti, tà kà zits zittam par garru laifu warr azzis flattitees. Ja nu fehce krehfli weens pakkal ohtra stahw, tad wehl nekàs kait, bet kad tas weens lihdi pat basnizas greesteem pa-augstinajees un kà besdeligas ligda pee kahdas feenmallas peelippinahts, ohtrs atfal kahdà basnizas kaktinà notuppees un wehl zits paschà widdü eemettees; tad teescham jabrihnahs par tahdu fawadu pasauli. Un kahdas tè wehl zittadas behdas! Tahdu lepnu krehflu tik tas spehj taifih, kam labs naudas gabbals kabbatà un kas ilgaddus basnizai nohmu spehj aismakfaht par to weetu. Sinmams nabadfinam flikti, tam nekur weetas; wiffa ne zil leela basniza pilna ar krehfleem; krehfli tukfchi, jo schoreis daudseem ne patikke basnizà nahkt, un tomehr weeta aisenemta; kas labpraht buhtu gahjis, ne-eet, bihdamees, ka warrbuht ahrà buhs jastahw.

Tà tur bija wehl ne zil fenn; laudis kà zittàs weetas tà arri tè masu brihdi bij palaiduschees; tad sinmams sahze nihkt ikwiffur. Taggad zittadi. Tahdu kà schahs wezzas basnizas naw wiffai dauds; labbu semmes-gabbalu warr pahrstaigahrt ne atrafdams jaw neweenu tahdu. Laudis atjaunajuschees, basnizas atjaunatas un warr teikt, ar tahdu prahtu un mihibu, ar tahdu mohdribu un baggatu rohku, ka atfal jabrihnahs par scho fawadu pasauli. Tè tee kahdu labbu darbu eemihl, tè teem gudris padohms, tè nauda, tè spehks, tè wiffa leeta isdarrita, — kamehr zittur tik wehl apdohma un tik ilgi dohma, kamehr labs prahts pagallam un spehks pa puffed arr pagallam; teescham smeeklis, tàpat kà tee 90 skrohderi, kas no weenas zeptas bluffas tik ilgi ehde, kamehr beidsiht wiffi aishrijahs un bluffa tomehr ne bij apestia; tè nu bij laudim gohds, tè nu bij ko aishritees.

Gulanté tais iegahjuschòs 10 gaddòs tik dauds pee basnizahm kohpts un wehl taggad tohp darrihts ka ne ween ikdeenas kahdu basnizu useefi, kas pawiffam jauna, bet arri gruhti kahdu atrast, kas ne buhtu par jaunu pahrtaisita un ispuschkota. Skatratra Awischu lappina, kas par basnizas buhschanu

ralsta, lassitajeem fluddina woi no kahdas jaunu woi no kahdas pahrtaisitas basnizas, kas nupatikle eefwehtita. Un tè kautineem ne peeteek, fan Deewa nammu schà tà pataisiht, lai tik darbs fakla buhtu, — ne, tee turpret ruhpejahs, to spehdami jauki un glihti istaisiht. Tàpat kà wdejòs laikòs basnizas zehle ar apbrihnejamu schumu un prahtu, tà tee atfal to wifsmasaku b nizinu puschkodami istaisa. Laudis tahdu kristi darbu karsti eemihlejuschji.

Kahda draudse fawu basnizu par jaunu bij pataisijuse un tik wehl waijadseja lohgu ispuschkot tad pats winnas mahzitais ismahzijahs us gla mahleht un us tahm lohgu ruhchem Bihbeles stustus usmahleja.

Ar preeku jafakka, ka tahs jaunas basnizas Gulanté teescham basnizas, kà Deewa nammam p nahkhs buht, un ne kà zittur dauds weetas, basnizas nams wairaf pehz magasihnes khetes flattahs ne kà pehz Deewa namma. Tè smul garra ehka ar augstu juntu un staltu tohrni, wakkara puffi Gohtifku mohdes durwis, tahdi lohgi fahnòs un paschà gallà, austruma pu weens tahds, bet leelaks lohgs. Wiffa ehka vell pehrweta un junts no tahdeem steegeleem, kà mums behrneem tapeles, us ko tee rakfih mahzat

Gefschpuffè arr jaw zittadas ne kà fennak. Lok druszin augsti no semmes, zaur ko ta weetina tumfcha tiffuse un jaw ee-eijohit zilwekam firdi panemdama tam Deewa swehtu buhschanu fluddi ko ar ahrigahm azzim ne warram aissneegt, tà fazzidama: pecluhdseet Deemu fawà garrà, juh firds juhfu ajs!

Tee lohgi nei wiffai leeli un tahs glahschu ruh woi no pehrwetas glahses, woi ar bildehm peem letas. Gulanté taggad kohti eemihlejuschji mahlet lohgu pee basnizahm. Tahdi lohgi Deewa nammam ihpaschi derr. Tè tohs swehtus notiffum arri ar azzim reds. Tai lohgà, kas basnizas gal Kristus zeeschana usmahleta, tà ka tas krusstà Pestitajs teescham wirs altara redsams.

Tee lohgi kas seemela puffè, rahda wezzas ribas stahstus, tee kas deenas puffè jaunas derrib. Un tahdas mahletas ruhtes ne wiffas reisè gattam bet tahs tàpat basnizahm tohp dahwinatas kà

mums swezzes woi lukturi woi biklera dekkischi, woi zits kas. Kur wehl naw dahwinatas ruhtes, tur tiffai pehrweta glahse, kamehr kas toi weeta sawu ruhti ar bildi cezell.

Kad nu fahkam tahfaki basnizâ ee-eet, tad pee paschahm durwim afmina stabbinu eeraugam, kur behrnus kristi; jo sw. kristiba zilwekam Deewa walstibâ ee-eijoht, tà falkoht, pirmee fohli.

Tahs wezzas augstas kanzeles wairs newaid, bet smuktas jaunâs tai paschâ weeta eetaifitas, kur tahs pee mums stahw. Tee wezzee krehfli ismefti ahrâ; nekahdi aisflehgiti benki, bet wiffi walkâ; nabbags zilweks turpat apfeschahs kur baggats. Dauds basnizâs arr jaw altara galdinsch ar dahrgu dekki ispuschkohts, krusst uslift un swezzes aisdeg-tas. Zittâs gan jaw krustinsch redsams, bet ne drihft us altara galdina stahweht, un arri swezzes jaw noliktas, bet ne drihft buht aisdeg-tas; jo lau-dis to naw eeradduschî un wifs kas prett wezzas mohdes, tas Enlenderim kohti smagga leeta.

Pee seenahm tomehr redsam Bihbeles wahrduâs rakstitus un tâpat pee altara, pee ehrgelchm un zit-tâs weetas. Wiffa basniza kohpta, flaidra un smukka kâ kahda pehrtu lah-dite. Tè ar dseefmas wahrdeem jasalka: „Kâ mihligas irr tawas mahju-weetas, af Kungs Zebaut! Mannâ dwehfele ee-fahrojahs un ilgojahs kohti pehz ta Kunga pagalm-jeem!“ —

Sinnams tahds lauschu prahts, kas us jauku Deewa namma kohpfschanu neffahs un ihfâ laikâ tif dauds teizamu darbu isdarrijs, laudim arri simt-lahrtigus augtus nefs. Zil mihliga basnizâs stai-gaschana jaunâ, kohschâ Deewa nammâ. Zilwe-kam firde no jauna eesilt, to staltu nammu redsoht, to sawam Kungam par gohdu zehlfuchi. Tè Kri-stus gars, tè kristigas rohkas! Nabadfinsch sawu nabadfibu aismirft un sawu baggatibu ar firdepreeku fajubt. Zekka-wihram, to jauku basnizinu zekmallâ redsoht, eeschaujâhs prahtâ: woi arr tu tif swehts un kohsch sawâ nammâ, darbâ, wahrâ, kâ scheit Deewa Gars tewim rahda?

Teescham naw flawas = dseefmina, kas ne at-flannetu dseedataja firdi; tâpat arri naw kristiga darba, kas ne atmakfatohs pee teem, kas to darra!

—d.

Beefanz manni behdu laikâ, tad es tewi gribbu israut, un tew buhs manni gohdaht. Dahw. ds. 50, 16.

Leelâ Londones pilfata bij itt schaurâ un nejaukâ eelinâ masa wezza buhdina. Zumts bij noplihsis, lohgi isfisti, seenâs un durwis gandrihs fagrui-fchas. Kohti flimma seewina gulleja buhdinâ sem-mè us fapellejuschahm ziffahm bes gultas un mihf-steem spilweneem, bes daktera un sahlehm un arri bes itt nekahda maises kummofa. Rahju gallâ stah-weja winnas wihrs Dahwids ar nodrifkatahm drah-nahm, bahlu waigu un baddâ nonihfuschu meesu. Winnu dehs Jehkabs — 12 gaddus wezs puika — lassija kluffu leelâ wezzâ grahamatâ. Slimneeze smaggi puhtahs un kunksteja, wihrs bij dsikkâs doh-mâs un dehlam karstas affaras par azzim rikteja; jo pufsohtru deenu ne bij neweens no winneem mai-ses kummofu baudijis. Tè us weenreis durwis zihft un leels — itt labbi plezzigs lungs eenahf eekschâ. Tam schi buhda peederreja. Winsch tag-gad pagehreja, lai peenahkamu ihres naudu makfa. Gan nabbadfini luhdsahs, lai taggad atlaischoht, gan fohlijahs us preekschu makfaht, bet lunga firde bij un palikke zeeta kâ afmins. Nabbagu lauschu luhgschanas un affaras, winnu nebbadfiba un truhkums ne spehje to apmihfstinahht. Tif ar lee-lahm mohkalm warreja isluhgtees, lai lihds riht-deenai pagaidoht, ja tad ne spehfschoht makfaht, lai tad darroht kâ gribbedams. Dahwids bij gan jau daschu reis behdas un gruhtibas baudijis un to dees-gan redsejis, zil brihnischfigi tas wiffuspehzigais Deews winnu schehligi no wiffadeem firdehsteem is-glahbis; bet taggad winnam par warru leeli behdu wilni wirfû mahzâhs. Schee draudeja winna tiz-zibas swezziti isdsehst un winna stipru pasaufschanu us Deewu isnihzinaht. Winsch buhtu labpraht strahdajis un sew un sawejeem maifi pelnijis, bet zaur to Krimmes karru — kad Enlants, Turks un Spranzis Kreevam wirfû mahzâhs — zaur scho-karru darbi apstahjâhs, itt ihpaschi pabrihkos, un dauds tuhfstoscheem zilwekeem, kas lihds schim tur strahdaja, wairs maises un pelnu ne bij. Ta patti nelaimè bij arri Dahwidam. Pabrihka lungs to atlaide, wezs krahjums bij drihs istehrehts un jauni pelnu nekur klahht ne nahze. Winna seewa palikke

flimma, zeetfirdigais lungs prassija ihri un weh-
 ders pagedreja sawu peederrigu maises teesu. Woi
 tahs ne bij gruhtas behdas? — Slimneeze jo stipri
 waimanaja, sahpes un bads bij leels. Wihrs grib-
 bedams sawu seewinu apmeerinaht fazzija schohs
 muhsu Kunga un Pestitaja wahrdu: Nahzeet
 fchury pee mannim wiffi, kas juhs behdigi un
 gruhtfirdigi effat, es juhs gribbu atweeglinaht.
 (Matt. 11, 28). Bet seewa atbildeja: Tik zaur
 brihnumeem Deews warr mums lihdscht un tee jau
 wairis ne noteek ta ka wezzos laikos. Wihrs us to
 atfazzija: Stahw rakstihst: Peesauz manni behdu-
 laika, tad es tewi gribbu israut un tew buhs manni
 gohdabt. Schis wahrds paleef taifnis muhschigi.
 Ne ilgi pehz tam mahte aismigge un dehs pee tehwa
 peegahis fazzija: Teh' gribbu eet deedeht, warr-
 buht ka mannim laimepees kahdu reezenu maises job
 kahdu graffi naudas dabuht. Tehws gan galwu
 krattija un sehnam to laut ne gribbeja, bet kad schis
 gauschi luhdse, tad arri atwehleja. Jehlabs no-
 stahjabs tahda weeta, fur laudis ka skudras us
 preekschu un atpakkaf gahje, winsch luhdse un at-
 kal luhdse un luhgdams ne mas ne peeknsse, bet to-
 mehr neweena scheliga rohka winnam mihlestibas
 dahwanu ne pasneedse. Brohweja zitta weeta, bet
 ta patte nelaine. Ta aisegahje stunda pehz stundas
 un wakkars bij drihs klah. Bads ka breesmigs
 swehrs par winna eelschahm plohsijabs. Sazeh-
 lahs wehjsch un puhte mahlonus kohpa; drihs sahke
 leetus liht un Jehlabs palikke zaur zaurim flapjsch.
 Samirzis, nosflummis un isfalzis winsch noseh-
 dahs eelas stuhri us akmini un peekuffis pee muhra
 atspeedahs. Zilweki winnam ne palihdseja, jo
 wairak winsch taggad Deewu par sawu paligu pee-
 sauze. Kamehr winsch Deewu luhdse gahje garram
 wihrs ar masu meitinu. Tas wehl dsirdeja schohs
 wahrdu: Buhs man scheid truhkumu un baddu
 zeest, tad palihdsti Kungs man scheligi to pazeetigi
 panest un usnemur manni weenreis tawas preeku-
 mahjas. Schee wahrdi lunga firdi pakustinaja,
 winsch likke puifenam lihds nahkt us winna bag-

gato un gresno nammu. Katmarsens — ta sawu
 scho lungu — bij baggats kohymannis, kam nau-
 das un mantas bij papilnam. Bet winnam bi-
 arri wehl leelaka manta: tizziga un Deewabihjig
 firds, kas Pestitaja wahrdu eewehroja un ar to ne
 taifnu mantu sewim debbes draugus krahjabs
 Winsch katram zilwekam labpraht palihdsibu sneeds
 un winna leelakais preeks bij nabbadfineem scheliga
 firdi parahdiht. Winsch Jehkaba behdas gallu ne
 galla isjautaja, dewe winnam pa-ehst un labbu kul-
 fuli maises lihds us mahjahm. No rihta nogahje
 pats lungs us nabbara buhdinu un eedewe Dahwi-
 dam 100 rubelus pehz muhsu naudas wehrtibas la-
 maisi warretu nopirkt, flimneezi apkohpt un ihr
 aismakfaht. Pehz dewe winsch Dahwidam darbu
 sawos pabrikhos un Jehkaba likke skohlâ subtitel
 Prahtiga daktera labbas sahles palihdseja seewa
 wesselai tapt. No wezzas buhdinas tee aisegahje
 us labbaku mahju, fur arri labbaka pahrtifschana
 meers, wesseliba, laime un preeks peemihht. U-
 winnu tizziba? Ta irr pehz pahrzeestahm behdahm
 jo wairak tihrita un winnu firdis jo stipri debbes
 Tehwam pakaujabs.

• Kapsehtâ.

(Im Grabe ist Ruh).

1.

Schê kapsehtâ meers
 To behdigi sinna, un duffu
 Sew wehlejahs fluffu
 Schi weeta no firds.

2.

Jo firds norimst schê;
 No behdahm un flummibahm walkâ
 Tai riht' ne buhs dalka
 Pee affarinahm.

3.

Kam raudi tad wehl?
 Zell' tizzigi zeetees, kad waidi,
 Un preezigi gaidi, —
 Schê kappâ irr meers!

— y —

B r i h w d r i k k e h t .

Uwischu

peeliffums.

Missiones

S i n n a s .

Nr. 16.

1859.

XXXI. Par Deewa walstibu pagannu starpá.

8. Paktak-Indias fallas.

b. Tahs leelas un tahs masas Sundas fallas.

(1)

Pirna no schahm fallahm irr Sumatras falla, 240 juhdses garra un 40 juhdses platta. No wal-kara puffes tē augsti stahwi krafti un tee wairak us widdu pazekahs par leeleem kalneem, no kurreem zitti lihds 13 tuhst. pehdu augsti. Winnupus scheem kalneem prett rihta puffi ta semme lihdsenaka. Bet wissur rahdahs jauki meschi un kupli kohki un baggatas ar brangu sahli un skaisstahm pukkeh m puschfotas druwas, ka retti smullaku weetu semmes wirsū useesi; bet tas gais irr wisnotal newesseligis un Ciropas laudim ne-iszeeschams. Tee fallas-laudis irr pa leelaku puffi no Malaijeeschu tautas, kas Turku tizzibu turr un ar warru to illatram gribb usspeest; pa kalneem un pa widdus semmi wehl zittas tautas, kas mas tikkai lihds schim passstamas. Starp schahm wehl wairak ar Battas tautu cepasinnuschees; schee gan sweschineekus ar labbu prahtu usnem, wiinni ustizzigi un labbi strahd-neeki, bet arri zilwekus ehd. Pehz wiinnu likkumeem tahs wainas skaidri isteiktas, dehl kurreahm irr brihw zilweku meesu ehst; ihpafchi tahda breefmiga strahpe irr nospreesta teem, kas laulibu pahrlappj; kas nakts widdu soh, kas karrā tohp dsihwi sanemti, kas feewu prezze no tahs paschas zilts, pee kurreas paschi peederr. Kas tahdas apgrehlo-schanas irr afsuhdsehths, tam preelsh teefas janah. Papreelsh to leetu no leezineekem isklau-schina, tad isdohd spreedumu, to apstiprinaht teef-

neschi isdserr pa brandwihna glahsi. Nu pehz spreeduma jadarr; to pasuddinatu zilweku atwedd, to peeseen pee stabba. Nu tas afsuhdsetais peenahk pee wiinnu un fewim ismekle to gabbalu, kas patihk, wiswairak tahs ausis; pehz atnahk wehl zitti weesi, illatrs nemm pehz sawas kahrtas un patifschanas sawu gabbalu. Pehz tas afsuhdsetais tam nabbagam nogreesch galwu, to fewim lihds nefs us mahjahm par peeminneschanas un uswarreschanas sihmi; tahdas nogreestas galwas wiinni glabba un ihpafchi tahs smadsenes fewischki eeelck bikkerei, jo ar tahm wiinni dohma leelu spehku pee burfchanas dabbuht. Ta pasuddinata zilweka meesu ehd woi tapat jehlu woi arri zeptu, bet aisweenam tai pascha weeta, kur wiinnu pee nahwes pasuddinaja; tadeht tee kas sanahk us tahdu breefmigu meelastu lihds nemmahs zitrones, sahli, pipparu un rihs. Zitti weesi arri nemm garrus bambus needrus, ar tahm ta nokauta zilweka affinis eesihst. Wissuwairak laudis no augstakas kahrtas jo kahrigi pehz zilweku meefas, un tadeht daschkahrt tihfchi zilwekus leek nokaut. — Schai fallā pirmee usmettahas Portugiseeschi 1511tā gad. bet gandrihs puschotrufimts gaddu winneem gruhti bij jakarro prett Malaijeescheem, ka stipraka walsts bij Atschin pilfata Rehninam, kas stahw schihs fallas feemela puffē. 1664tā gaddā Ollenderi atkal usmettahas deenaswiddus puffi Palembangas pilfatā, un gruhti ar Malaijeescheem karrodami sawu walstiar laika isplatte. Wehl arri Ollenderi fallas wakkara puffē diwas weetas krepostes ustaisija. Pehz schahs atdewe Ollendereem, un kad schee ar laiku paspehtu to Atschin Rehinu uswarreht, tad wiinni ap-nems wiffas schahs fallas juhrmallas.

Lai nu tee laudis të deesgan negati un ta dshwe teem Giropas laudim wiffai bailiga, tomehr kristiga mihlestiba schahs breefmas ne irr behdajusi, bet arri të meklejusi tohs pasudduschus isglaht. No 1820 gadda Calantes Baptistu draudse schurp sawus missionarus suhtijuse; missionars Burtons ar sawu laulatu draugu pee Battas laudim apmetahs. Gan warreja preezigi zerribu nemtees, kad scheem paganeem tohs desmits Deewa bauflus un kristigus tizzibas lohzeklus pirmo reisi stahstija. Tee pagani to dsirboht bij til stipri pahremti sawa prahä, ka wiinni stahweja ka apstulboti un ilgu laiku ne wahrdu ne spehje fazziht; zits us zittu skattijahs, itt ka gribbedami zits zittu praffiht: kas teem par wahrdeem effoht, ko bij dsirdejuschy. Pehz ta Kunga Gars to paganu firdis wehl wairat atdarrija, un wiinni ruhpyigi sahze mekleht pehz sawas pestifchanas. Bet jo preezigi ta fehkla bij saklusi diht, jo ahtri ta tappe apspeesta. Zittu paganu zits, ko par Padui fauz, teem Battas laudim ar warru uskritte, un tohs atkal peespeede pee sawas Turku tizzibas; un tee Ollenderu waldineeki, kurreem no 1815 g. wiffas tahs weetas, kurras Ollenderi un zitti no Giropas tautahm bij eetaifjuschas, tappe atdohtas, tad Ollenderu missionarus til ilgi spihdsinaja, ka scheem ja-eet prohjam. Nugan Ollenderi paschi sawus missionarus schurp suhtija, ka schee to eesahktu darbu atkal usnemtu. Bet Ollendereem ka zeeteem waldineekeem ne bij wis labba slawa pee teem paganeem, un tadehl wiinnu missionari ne atradde wis atwehrtas firdis, wiinnu darbs ne gribbeja labbi eeweiktees. Tad 1833. g. Amerikas missiones beedriba us scho fallu nosuhtija diwus missionarus, Mausenu un Saimonnu ar wahrdu; abbi par ne zil ilgu laiku sawu tizzibu ar sawahm affinim apleezinaja. Winneem bij uswehlehts wissupreeksch to fallu labbi isluhkoht, ka isdewigu weetu preeksch sawa darba atrastu. Zaur beeseem mescheem, par kalneem un dohbumeem wiinni ar grehtahm mohlahm zaur speedahs. Kahds paganu wirfneeks, ar ko bij satikluschees zella, winneem peekohdinaja, lai tahkal ne eijohht, pirms no scha dabbuscheht sinnas. Bet tee abbi missionari ar sawu dedsiigu firdsmihlestibu ne gribbeja wis kawetees. Ap wakkara laiku wiinni sawa preekscha

redseja kahdu prastu ehku, kas pilns bij ar paganeem, kas ar kerra-rihkeem bij apbrunnoti. Missionari apstahjahs un sawa preekscha suhtija sawu tulkü, ar teem paganeem farunnatees. Tiffschis bij aiesgahjis, tad 200 apbrunnoti paganeem wiffionareem skrehje wirsu; wiffi zitti ar behschanu aiesbehde, tee abbi Kristus wehstneschi weepaschi stahweja to paganu preekscha. Winni tohs schlehpus, kas prett winneem bij pazelti, aiesgruhdpee mallas un luhdse, lai tee weenu azzumirkli klaufoht, ko gribboht fazziht. Bet paschu laiku schahwenu trahpihts Saimons kritte pee semmee tee pagani stipri eekleedsahs no preeka, it ka buhlahds swehrs nomaitahs; pa tam arri Mansan ar schlehpi noduhre. Albus missionarus tee pagani pehz aphe. Weens no wiinnu laudim, ka no paganu rohlahm bij isspuzzis; schahs behdusinnas noneffe pee to missionaru draugeem. Wet 1837 g. atkal weens missionars no Amerikas nahdams Ennis wahrda scho mallu apmekleja kahdu laiku ar wiffadahm breefahm iszihwijees wiasch zittu neko ne warreja darriht ka aieseedam to Kungu peesankt, lai tas tam missiones darbaschinni mallä isdewigu laiku us preekschu atwehleht. No ta laika pascha schai fallä zits nefas ne irr schmissiones drumu usnehmis; tikkai weens missionars no Baptistu draudses Bond wahrda, ko jau 1820 g. të bij atnahjis un Badangas pilfatu usmettees, turpat wehl darbojahs, bet zittu ne ne warr wis darriht, ka stary Malajeescheem wiffadas derrigas un swehtas grahmatinas iedallih Rabba tas darbs isdewahs pa zittahm masahm fallahm, kas ne zil tahl no Sumatras, ihpaschi Bitang, Singa un Bankas fallä, kur arri kahdu laiku nelaika Gizlows, par ko zittahrt jums esmu stahstijis, spehzigy strahdaja. Të zitti Ollenderu missionari no paganeem masas draudses irr salastijusch un tas Kungs joprohjam swehti wiinnu darbu.

Redsesim nahkamä reise, ka wehl par tahm zittahm Pakkat-Indias fallahm ta Kunga walstihpleschahs. Gr.

• No Erwei-fallahm.

(Skattees Nr. 14).

Mehs nahzam papreeksch us to fallu Mitiano. Romatune ar Tua, weenu tautas beedri un pa

lihgu, gahje pee mallas un liffe to wezzaku un wif-
 fus laudis fanahkt preefschâ un us teem fazzija:
 Metteet tohs deeweklus noht un fadedsinajeet tahs
 uppuru weetas, un peenemmeet weenu mahzitaju ta
 ihstena dshwa Deewa. Tas kauschu pulks klausin
 usklausija un waizaja: Woi tee deewekli muhs ne
 nomaitahs un wisseem to dshwibu ne panems? Ne-
 mas — atfazzija tas Rehniusch; malka gabbals to
 ne spehj, fo mehs paschi par deewu effam darriju-
 schi. Tee laudis wehl waizaja: Woi Utiu to wahr-
 du irr peenehmis, fo tu mums sluddini? — Es
 to esmu peenehmis, fazzija tas Rehniusch. Bet woi
 mums, — ta wiini wehl waizaja, woi mums to dee-
 wekli Taria (t. i. garraufs) arri buhs fadedsinaht,
 ka preesteris tu pats effi, un Rehniusch? To arri,
 tas Rehniusch fazzija, — buhs fadedsinaht un wif-
 fus taunus garrus tam lihds. Woi tu arri ne
 nahkti us teem leeleeem swehtkeem, fo tu effi paweh-
 lejis. Ne, atbildeja tas Rehniusch; es zitta darba
 dehl pee jums nahkschu; es nahkschu redseht, arrig
 juhs pee labba wahrda effat palikufchi, kas jums
 sluddinahts un arrig juhs tam mahzitajam labbi
 klausat, fo effat dabbujufchi. To wiini apsoh-
 lija; tas tautas beedris turpat tikke atstahs, un
 tad gahjam tahkat prohjam us to fallu Mauke.
 Kad mehs tur atnahjam, Williams stahsta, tee
 wezzakee un dauds laudis stahweja us krassteem to
 Rehniinu usnemt. Winna pirmais wahrs bija:
 Es pee jums nahku, juhs pamahzidams, to wahr-
 du ta ihstena dshwa Deewa Jehowa peenemt; es
 jums weenu mahzitaju un winna seewu atstahschu,
 kas pee jums paliks un juhs mahzihs. Tas irr
 labbi, fazzija wiini. Tad Komatane wehl run-
 naja ta: Wissus deeweklu altarus un taunus gar-
 rus ar ugguni buhs fadedsinaht. Reweenam nekad
 ne buhs winnus peeluhgt; tas ihstais Deews irr
 Jehowa, un tas woenigais ihstais uppuris irr win-
 na dehls Jesus Kristus. Ustaiseet weenu nammu,
 to ihstenu Deewu peeluhgt, un dsennaitees to labbu
 wahrdu mahzitees. Wiini atbildeja: Mehs to
 gribbam darriht; mehs to lubbu wahrdu gribbam
 peenemt, ka warram swehti tapt.

To tee laudis jo labpraht apsohlija, preezadamees,
 ka tas Rehniusch no teem ne prassija dauds zittas
 leetas. Jo kahdus gaddus atpakkat schis pats Ro-

matane tahm fallahm Mauke un Mitiaru ar breef-
 migu niknibu bija uskrittis un tohs eedshwotajus
 pa leelaku puffi nokahwis, ta ka Maukes fallâ tik-
 kai 300, un Mitiaras fallâ tikween 100 dwehseles
 palikke dshwas. Un nu tas pats trakkais tam Kun-
 gam to zellu fataisija, kas pasaulê nahzis, tahs
 falaustas firdis dseedinaht un aissseet. Winsch to
 tautas wezzaku Tareru un winna seewu pamahzija,
 pee wakkara pahtareem nahkt; un to wiini darrija.
 Winsch wissus laudis liffe sa- aizinahkt us wee-
 nu fanahkschanu treschdeenâ, un wiini nahze. Tad
 winsch pawehleja wissus deeweklu swehtkus un ehr-
 migas spehles atnest, stipram dschreenam, sagfcha-
 nai un maukoschanai muhscham atfazzihkt; winsch
 eezeltu mahzitaju un winna seewu pee rohkas nehme
 un eewedde jaunâ mahjokli, fo winsch teem schkin-
 kaja un wissu kauschu pulku pamahzija, lai win-
 neem klausja. (Turplikem beigums.) P—u.

Taisna zilweka luhgschana dauds eespehj. (Sehtab. gr. 5, 16).

Zau isgahjufcha gad. missiones Awisch. 13 Ari. bij
 par Augusta Ermanna Branka (Franke)* un win-
 na leeleeem tizzibas darbeem peeminnehts, un kristi-
 gam zilwekam gan jabrihnahs, kahdas leelas leetas
 schis Deewa wihrs ar sawu stipru tizzibu, neschau-
 bigu Deewa luhgschanu un ihstenu tuwaku mihle-
 stibu padarrijis irr. Deews bij winnu mas ar lai-
 zigahm mantahm swehtijis, bet jo wairak tam gar-
 rigas mantas peeschlihris. Ar 4 dahldeereem un
 16 grafcheem eesahze winsch bahrinu nammu taifht
 un tas Kungs winna masu eesahkumu brihnischfigi
 swehtija un winna darbu kaunâ ne pamette. Gau
 daschu reis Brankam nauda peetruhke strahdneekem
 un ammatneekem nopelnitu algu aismakfahkt, bet
 tizziba ne truhke nekad. Ta bij behdâs un waija-
 dsibâ jo stipra un spehziiga.

1699tâ gaddâ, Webruara mehnesi, bij Bran-
 kam leels truhkums pee wissahm leetahm un winsch
 pats atsinne ka tas Kungs winna tizzibu pahrbau-
 diht grippoht. Naudas ne bij neneeka, bet dauds

*) Winsch uslubkojams ka tahds, kas to fw. Missiones darbu
 baggatt wastrahdajis gan ne pee teem paganeem sweschâs sem-
 mës, bet pee teem kristigâs semmës, firsnigi par to gabda-
 dams ka tahs pasubdufchas dwehseles atgreestohs un pee Dee-
 wa walstibas taptu peewestas. E—j.

jo leelas waijadšibas. Gan zits par to buhtu no-
 ſkummis, bet wiſch drohſchi ſawam Deewam uſ-
 tizzeja un peeminneja Peſtitaja wahrdu: Oſennatees
 papreeſchu pehz Deewa walſtibas un wiinna taiſ-
 nibas, tad jums wiſſas zittas leetas taps peeme-
 ſtas. Taggad atnahze zilweks, kam Branke beid-
 ſamo naudas graffi eedewe. Wiſch kluffu ſawā
 ſirdi luhdſe: Kungs, ſkattees uſ mannu leelu truh-
 kumu, un taiſijahs uſ augſtu ſkohlſu eet, ſtudentes
 mahziht. Tē uſ zekka ſatikke wiſch ſtudenti, kaſ
 tam 70 dahlderuſ paſneedſe, ko daſchi no wiinna
 draugeem 40 juhdeſe tahtumā preeſch bahrinu nam-
 mu buhwefchanas bij ſamettuſchi. Šchē bij atkal
 ta Kunga apſohlifchana peepildita: Birms wiinni
 ſauz, gribbu eſ atbildeht, kad wiinni wehl runna,
 gribbu eſ jau paſlauſiht.

Zittā reiſē — kad atkal leelſ naudas truhkums
 bij — dabbuta Branke grahmatu ar 4 dukateem,
 kur tee wahrdi bij ceeraſtite:

Preeſch bahrineem to dahwina
 Weens ſlimneekſ, ko Deews iſglaħba.

Tai paſchā 1699tā gaddā uſ Mikkeleem to feſt-
 deen, atkal nauda truhke. Bij ſmuſka un miħliga
 deena un Branke iſgahje no pilſſehta ahrā par ſak-
 lumeem paſtaigahht un no deenas naſtes un gruhtu-
 ma atpuħſtees. Sillu, ſklaidru debbeſi uſſkattoht
 un ruddena baggatu ſwehtibu apluhkojohht, pildi-
 jahs wiinna ſirds ar ſwehtu preeku un lihgſmibu;
 wiſch zittu neko ne warreja, ka tik Deewu teikt un
 ſlaweht. Bet, tā dohmaja wiſch pee ſewis, zil
 labbi taſ irr, ka zilwekam neħahda zitta leeta pa-
 faulē naw, ka tik ween taſ ſtipraiſ un ſpehzigaiſ
 Deews, kaſ ſemmi un debbeſi irr raddiſiſ. Tahdſ
 arri warr truhkuma laiķā meerigſ buht. Gan
 Branke ſinnaja ka ſchodeen wehl daudſ naudas
 ſtrahdneekkeem un ammatneekkeem iſmaħſahht waijaga,
 bet wiinna ſirds bij no tizzibas lihgſma un wiſch
 preezigi gahje uſ mahjahm. Tikko pahrnahze, tē
 arri tuhdal bij buhwes uſraugſ ſlaht, kaſ ſtrahd-

neekkeem algu iſmaħſaja un ſchis arri ſinnaja, ka
 graffiſ wairſ ne bij fullē. Woi jau irr kaħdſ dru-
 zin naudas ſadabbuhtſ, praſſija uſraugſ Branckam
 Raw wiſ wehl dabbutſ, atbildeja Branke; bet
 ſawam Deewam ſtipri uſtizzohſ, wiſch man pe-
 lihdeſhſ. Un redſi — lihdeſ ka Branke ſchohſ wah-
 duſ iſteizis tad ſtudente atnahze un no ween
 nepaſiħſtama bahrinu drauga 30 dahlderuſ atneſſe
 Branke patenzinaja un tuħliht ar dabbutu naudu pe-
 uſrauga gahje. Zil jums ſchodeen naudas waijag
 praſſija Branke. 30 dahlderu, atbildeja uſraugſ
 Šchē irr ta nauda, ſazzija Branke paſmeedameeſ
 bet woi pateeſi wairak naw waijadſigſ? Nē, atbi-
 deja uſraugſ, tik daudſ bij tik waijadſigſ.

Bet Branke gahdaja ne ween par bahrineem, be-
 arri par zitteem nabbaga zilwekeem. Oktobera m
 1698tā gaddā Deewabiħjiga bet nabbaga atraitu
 no wiinna paliħdſibu luhdſahſ. Branke aiſjuhtij
 wiinnai weenu duklatu naudas. Nabbaga gaſp-
 ſcha neſpehdama patti atnahht un Branckam patei-
 rakſtija grahmatu ar ſcheem wahrdeem. Šchis du-
 kateſ atnahze man ſohti waijadſigā laiķā. Tadel
 eſ eſmu Deewu luhguſi lai wiſch nabbageem bal-
 rineem par to leelu ſſchuppu duklatu dahwinat
 Tikko Branke bij ſcho grahmatu iſlaſſijis, tad a-
 neſſe weens kriſtigſ zilweks 1 duklatu. Puſeſtund
 pehz tam atnahze grahmata ar 12 dukateem preeſch
 nabbaga bahrinem. Branckam preeka- aſſaraſ pe-
 waigeem ritteja un wiſch ſazzija: Taſ Kungſ ba-
 gatigi atmaħfa. Wehl tai paſchā deenā atnahze
 grahmata no Sweedru ſemmes ar 2 dukateem u-
 pee ſchihſ bij wehl ohtra grahmata no neſinnam
 bahrinu drauga ar 25 dukateem. Tai paſchā lai-
 gulleja Wirtemberges Prinziſ Ludwikis uſ mirſch-
 naſ guſtu un nowehleja bahrinu nammam 500 duk-
 lateſ. Kad nu wiſſa ſchi nauda uſ Brankeſ gal-
 ſakraħjahſ, tad wiſch peeminneja nabbaga gaſp-
 ſchu un zil briħniſchkiģi Deews wiinnas luhgſcham
 bij paſlauſijis.

S i u u a.

No ſirds pateizam tai Meſch oħtneſ draudſei kaſ 30 rubl. ſudr. preeſch miħteem Miſſionareem pe-
 mums atſubtijufe. S - 3.

B r i h w d r i e e h t.

No juħrmaſſaſ-gubernements augſtaſ waldiſchanaſ puſſeſ: Colleģien-Offeſſor W. Gruner. Stellv. Cenſor. Jelgawā, tai 4. Auguſt. 1859
 No. 136.